

Bid'at üzerine

Abdurrahim Bey: “Bid'at nedir? Bid'atın zıddı nedir? Bid'at-ı hasene ve seyyie var mıdır, açıklar mısınız?”

İslâmiyet son dindir. Tebliğcisi Hazret-i Muhammed'dir (asm). Farz, vacip, sünnet ve müstehap bütün esasları vahiy ürünüdür, Hazret-i Peygamber Efendimizin (asm) nübüvvet nazarından geçmiştir. Peygamber Efendimiz (asm) hayattayken tamamlanmış, kemale erdirilmiş bir dindir.

Bid'at, lügatte, “sonradan ortaya çıkan şey, dinin aslında olmayan yeni icat, dinden olmayıp dindenmiş gibi gösterilmek istenen yeni buluş, sonradan türeyen dinî anlayış” demektir. Dinî bir terim olarak bid'at, Hazret-i Peygamber (asm) ve onun ashabından sonra ortaya çıkan ve aslı dine dayanmadığı halde dinî bir çerçeve içinde sunulan yeni yaklaşımlar ve yeni âdetlerdir.

Bid'atın zıttı sünnettir. Resul-i Ekrem'den (asm) ve onun ashabından sahih olarak rivayet edilen her şey sünnet kapsamındadır. Bid'ate lüzum yoktur. Çünkü sünnet vardır, sünnet boşluk bırakmamıştır, tüm yeni durumları da sünnet zaptetmiştir. Çünkü bu din eksik bırakılmamış, tamamlanmıştır. Zaten eksik bırakılmış olsaydı, yine beşer aklıyla değil, vahiyle tamamlanacaktı. Vahiy bu dini tamamladığına göre, beşer aklına yeni icatla ilgili bir mesele bırakılmamıştır.

İçtihat bid'at değildir, sünnettir. Çünkü içtihat, yeni durumlara Kur'ân ve Sünnetten çözümler bulmaktan ibarettir. Dinle doğrudan ilgisi olmayan teknik araç gereçlerin de bid'atle ilgisi yoktur. Meselâ hacca deve ile gitmek yerine uçak ile gitmek bid'at değildir. Ezan okurken hoparlör kullanmak bid'at değildir. Teypten Kur'ân-ı Kerim dinlemek bid'at değildir. Camie otomobil ile gitmek bid'at değildir. İnternet ortamında dini tebliğ etmek bid'at değildir. Yemekte kaşık, çatal ve bıçak kullanmak bid'at değildir. Bunların hepsi teknik araç ve gereçlerden ibarettir. Bunlarda dinin özüne ve aslına dokunulmuyor.

Bedüzzaman'ın tanımıyla bid'at, ahkâm-ı ubudiyette yeni icatlar çıkarmaktır. Kur'ân'ın, “Bu gün size dininizi kemale erdirdim.”¹ sırrı ile çeliştiği için İslâmiyet'te bid'at reddedilmiştir. Çünkü bu ayet, İslâmiyet'in Hazret-i Peygamber Efendimizin (asm) risâletiyle birlikte kemale erdiği bildiriliyor. Bid'at ise bu esasa zıttır.

Peygamber Efendimiz (asm) buyurmuştur ki: “Kim benden sonra terk edilmiş bir sünnetimi diriltirse onunla amel eden herkesin eciri kadar o kimseye -onların sevabından hiçbir şey eksiltilmeden- sevap verilir. Kim de Allah’ın ve Resulü’nün rızasına uygun düşmeyen bir kötü bid’at icat ederse, onunla amel eden insanların günahları kadar o kişiye-onların günahlarından hiçbir şey eksiltilmeden- günah yükletilir.”² Peygamber Efendimiz (asm) bir diğer hadislerinde: “Her bid’at dalâlettir. Her dalâlet ateştedir”³ buyurmuştur.

İslâm bilginleri bid’ati iki gurupta incelemişlerdir: 1-Bid’at-i seyyie, 2-Bid’at-i hasene.

1-Bid’at-i seyyie: Kötü ve zararlı olduğunda şüphe olmayan bid’atlerdir. Meselâ ezanı aslından değil de, Türkçe veya başka bir dilde okumak bid’at-i seyyiedir. Üstad Hazretlerinin bir dönem camilere girdiğini söylediği bid’atler ezanın Türkçe okunması gibi İslâm dininin ibadetlerini değiştirme ve ibadette yeni usul getirme girişimleridir. Keza türbeleri ziyaret esnasında türbelere horoz adamak, türbelerde mum yakmak, dilek dilemek... Vs. bid’at-i seyyieye örnek olarak verilebilir.

2-Bid’at-ı hasene: Kötü ve zararlı olmadığı düşünülen, dinin esası ile tezat oluşturmayan bid’atlerdir. Ölenin ardından dinî bir heyecanla mevlit merasimi düzenlemek, ölenin ardından kırkıncı gün, elli ikinci gün... Vs düzenleyerek bu günlerde dinî toplantılar yapmak gibi adetlere bid’at-i hasene denmiştir.

Dipnotlar:

1- Mâide Sûresi: 3;

2- Tirmizî, İlim, 2817;

3- Beyhâkî, Sünen, 3/213, 214